

Sažetak programa rada Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost za 2019., 2020. i 2021.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost djeluje u okviru Sektora za inspekcijske poslove, Ravnateljstva civilne zaštite, Ministarstva unutarnjih poslova.

Inspekcijski nadzor provodi se temeljem Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 141/13, 39/15, 130/17 i 21/22), Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 66/19), Prekršajnog zakona (Narodne novine, broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17 i 118/18), Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21) i Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09 i 110/21).

Inspekcijski nadzor provodi se nad provedbom odredbi Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata u skladu sa stupnjevitim pristupom uzevši u obzir i dosadašnje rezultate inspekcijskih nadzora koji su provedeni nad određenom fizičkom ili pravnom osobom, trenutnu situaciju i broj raspoloživih inspektora.

Stupnjeviti pristup temelji se na preporukama Međunarodne agencije za atomsku energiju danim u IAEA TECDOC – 1526, Inspection of Radiation Sources and Regulatory Enforcement (Supplement to IAEA Safety Standards Series No. GS-G-1.5).

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost obavlja nadzore na području cijele Republike Hrvatske nad svim fizičkim i pravnim osobama koje posjeduju izvore ionizirajućeg zračenja koji se koriste u djelatnosti medicine, industrije, znanosti, veterinarske medicine, a sudjeluje i u pripravnosti odgovora na izvanredni događaj.

Uzimajući u obzir broj inspektora, promjene ustrojstva i djelokruga rada Ministarstva unutarnjih poslova koje su stupile na snagu 1. siječnja 2019. godine te situaciju uzrokovanu koronavirusom važno je u svakom trenutku koristiti postojeće kapacitete Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost kako bi se prioritetno izvršio nadzor nad izvorima ionizirajućeg zračenja koji predstavljaju veći rizik, a sve u smislu osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

U razdoblju 2019., 2020. i 2021. godine inspekcija je izvršila ukupno 146 inspekcijskih nadzora od čega 114 redovnih nadzora i 32 izvanredna nadzora.

Izvanredni nadzori odnosili su se uglavnom na postupanje po predstavkama kada se utvrdi ili sazna da je s obzirom na postojeće činjenično stanje ugrožen javni interes. Najveći broj odnosio se na promet otpadnog metala (vagana i kamiona) u Republiku Hrvatsku ili provoz kroz Republiku Hrvatsku, u kojem je izmjerena povišena razina ionizirajućeg zračenja, te na pronalazak izvora ionizirajućeg zračenja.

U izvršenim inspekcijskim redovnim i izvanrednim nadzorima utvrđene su povrede Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i podzakonskih akata, te su temeljem članka 86. stavka 1. i 2. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti izdana ukupno 53 rješenja kojima se naredilo otklanjanje utvrđene nepravilnosti određujući rok u kojem se nepravilnost mora otkloniti te su izrečene mjere zabrane uporabe radnih i pomoćnih prostorija, odnosno prostora, postrojenja, uređaja i opreme za obavljanje djelatnosti, kao i zabrane rada osoba.

Najveći broj utvrđenih povreda Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i podzakonskih akata odnosio se na obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova, na neprijavlivanje izvora ionizirajućeg zračenja nad kojim se ostvarilo posjedništvo ili vlasništvo za upis u središnji registar koji se vodi pri Ministarstvu unutarnjih poslova u roku od 15 dana od dana ostvarivanja posjedništva ili vlasništva i na neobavješćavanje Ministarstva unutarnjih poslova o prestanku korištenja izvora ionizirajućeg zračenja u roku od 15 dana o istome, te na neosiguravanje posebnog stručnog obrazovanja o

primjeni mjera radiološke sigurnosti za izložene radnike i radnike koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja.

Temeljem obveza definiranih člankom 90. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti, pokrenuto je 8 prekršajnih naloga, od čega ih je 3 riješeno plaćanjem izrečene novčane kazne u zakonskom roku dok je na 5 podnesen prigovor, u zakonskom roku, te su poslani na postupanje nadležnim prekršajnim sudovima. Najveći broj prekršaja odnosio se na obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost kontinuirano sudjeluje u vježbama Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), vježbama provjere sustava odnosno mogućnosti komuniciranja svih sudionika preko platforme KID u slučaju nesreće u Nuklearnoj elektrani Krško, kao i na svim vježbama koje jačaju kapacitete inspekcije s ciljem osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost u 2019. godini sudjelovala je u IRRS Follow-up misiji (Integrated regulatory review service (irrs) Follow-up mission to the Republic of Croatia) vezano uz provođenje prijedloga i preporuka IRRS misije u Republici Hrvatskoj iz 2015. godine.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost je uključena u H2020 projekt "Secure societies program - Technologies to enhance border and external security" koji za cilj ima zaštitu Europske unije od opasnih i ilegalnih materijala, uključujući eksploziv, sredstva za kemijsko ratovanje, droge, krijumčarenje, nuklearne i radioaktivne materijale i sl. na način da se unaprijedi pregled prijevoza tereta na granicama Europske unije.

Zbog situacije uzrokovane koronavirusom inspekcija je tijekom 2020. i 2021. godine aktivno sudjelovala u provođenju Odluka Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske u sprečavanju širenja zaraze koronavirusom.